

КНИГАТА И ЧЕТЕНЕТО. НЯКОИ ТЕНДЕНЦИИ, ИЗВЕДЕНИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ

Д-р Любомира Парижкова

В тази статия си поставям за цел да представя резултатите от проведеното от мен анкетно проучване в периода 2009–2011 г. за целите на курса, който водя в Университета по библиотекознание и информационни технологии – „Книга. Метаморфози”.

Методът за набиране на информацията е чрез попълване на анкетни карти. Обемът на извадката е 248 валидни анкетни карти.

Анкетите са провеждани в периода октомври 2009 – октомври 2010 г. сред студентите в университета, в библиотеки, по време на „Панаира на книгата” (2009 и 2010 г.), в университета на Барселона по време на пътуващия семинар на Университета по библиотекознание и информационни технологии (Испания – 2009 г.) и др.

Най-младите анкетирани са в училищна възраст, а най-възрастните над 60 години.

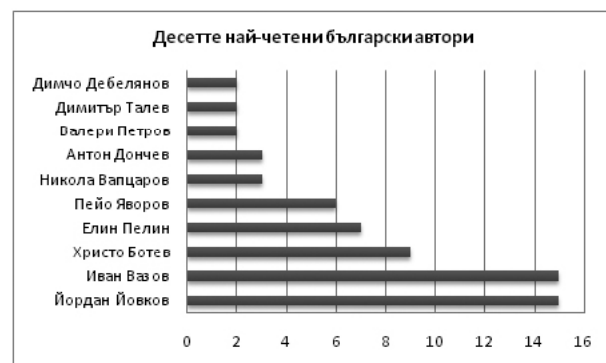
До 30 години са 62% от анкетираните, над 50-годишни са 13% и съответно 25% са в активна работоспособна възраст от 30 до 50-годишна възраст. От анкетираните 69% са жени, а 31% – мъже.

Фигура 1. Разпределение по професии

В проучването са попаднали хора с различни професии. Най-голям брой участници в анкетата са студенти. Следват ги хора, ангажирани в книгоиздателския бизнес, в областта на изкуството и културата, медиите и т.н. Делът на анкетираните пенсионери е 9%.

Почти всички от анкетираните са от гр. София (97%), съвсем разбираемо тъй като и проучването основно е провеждано в столицата. Испанците, отговаряли в анкетата, не променят резултатите.

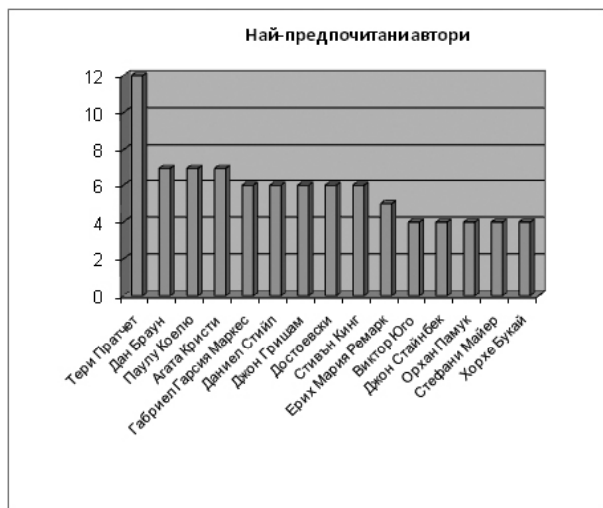

Фигура 2. Десетте най-четени български автори

На първите места са Йордан Йовков и Иван Вазов, следвани от Христо Ботев и Елин Пелин. Определено обяснението се дължи на факта, че в голямата си част участниците в анкетите са студенти, които наскоро са кандидатствали с горепосочените автори и вероятно това е причината да ги посочат на първите места в класацията на най-четените български автори.

На въпроса „Най-предпочитан автор” някои от анкетираните са посочвали 5-6 автора. Но с най-голям брой почитатели са посочени във фигура № 3, където се вижда, че Тери Пратчет е любим автор на най-голям брой от анкетираните. Следват го Дан Браун, Паулу Коелю и Агата Кристи. Буди лю-

бопитство еднаквият брой почитатели на толкова различни по натюрел и стил на писане автори като Маркес, Даниел Стийл, Гришам, Стивън Кинг и Достоевски.

Фигура 3. Най-предпочитани автори

Освен изброените, има 157 автори, които са посочени по 1-2 пъти от анкетираните.

Изследвайки тенденциите при четенето, от отговорите на въпроса „Колко често четете книги?“ може да се направят оптимистични изводи. Повече от половината анкетираните четат всеки ден, а само 5% са онези, които заявяват, че въобще не четат.

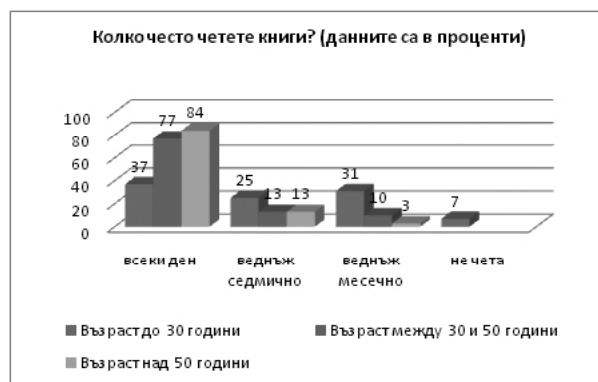
Фигура 4. Колко често четете книги?

В изследване, проведено от “Алфа Рисърч” и Академична лига за Югоизточна Европа в периода ноември 2009 – юли 2010 (Подкрепено от МОНМ, БНТ и асоциация „Българска книга”), „Читателски практики в България 2009–2010” се виждат коренно различни данни – никога – 27,4%, няколко пъти в

годината – 33,6%, няколко пъти в месеца – 10,4%, всекидневно или няколко пъти в седмицата – 23%.

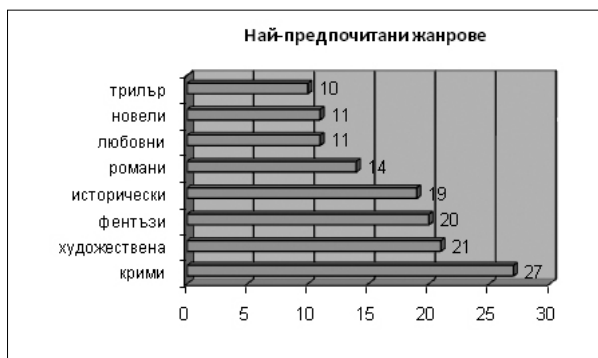
Разминаването от около 30% в двете анкети по отношение на онези, които четат всеки ден, е възможно да се дължи, от една страна – на по-малкия брой анкетираните, от друга – различно формулираните въпроси и отговори и на трето място – в анкетното проучване на УниБИТ са включени голям брой студенти, които най-малкото заради обучението си трябва да четат книги.

37% от анкетираните до 30-годишна възраст заявяват, че четат книги всеки ден, а 31% – веднъж месечно. За активната работоспособна група между 30 и 50 години процентът на активно четящи хора е 77 (Фиг. 5).

Фигура 5. Колко често четете книги?
Разпределение по възрастов профил

На въпроса „Колко често купувате книги?“ 43% отговарят един път годишно, а 41% – веднъж месечно. Онези, които си купуват повече от веднъж седмично са пренебрежимо малко – 6%. Почти равни са резултатите от отговорите на въпроса дали самите анкетираните подаряват книги за празници. 41% отговарят, че подаряват книги за всеки празник, 42% – рядко, а 13% – никога (има и неотговорили).

Фигура 6. Най-предпочитани жанрове

Получените резултати са сходни с проучването на „Алфа Рисърч“. Романи (36,9%), българска класика (22,6%), световна класика (21,4%), историческа литература (16,4%).

57 различни жанра са назвали анкетиранияте, като част от тях се припокриват и са различни наименования на един и същ жанр. От графиката се вижда, че предпочитаният жанр е криминалният. Данните са в абсолютни стойности, взети са най-често повтарящи се отговори. 27 души отговарят, че именно той е сред любимите им. Малко по-малко са онези, които споделят, че четат предимно художествена литература, като не поясняват кой жанр е за тях най-любим. Фентъзи литературата също е сред популярната според анкетиранияте – вероятно обяснение е големият брой млади хора, които участват в изследването. Факт е, че те са сред най-ревностните привърженици на фантастичните сюжети. Трилъът също е посочен като предпочитан жанр от литературата.

Любопитни са отговорите на анкетиранияте във възраст до 30 години на въпроса „Смятате ли се за езиково грамотен?“. Почти по равно са отговорили твърдо „да“ и „Имам някои пропуски“. За съжаление, самокритичните са само 6 души, което на фона на моите лични наблюдения като преподавател и четящ студентски писмени работи е категорично невярна себепреценка. Проблемът с неграмотността вероятно се дължи и на това, че не го осъзнават самите допускащи правописни и правоговорни грешки. Те нямат самокритичност и поради това и възможност да се поправят.

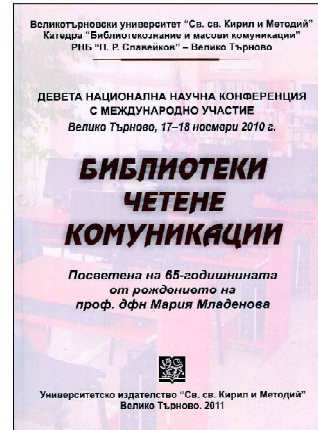
56% от анкетиранияте смятат себе си за езиково грамотни, а едва 3% (само 8 души) признават, че не са.

В заключение може да се каже, че тенденциите, които се извеждат по отношение на четенето сред предимно младата читателска аудитория, са оптимистични. Младите хора четат и си купуват книги. Четат всякакви жанрове и писатели. Тук тенденция е трудно да се открие. Традиционно избират на челните места в класациите български автори.

ЛИТЕРАТУРА

„Читателски практики в България 2009–2010“ – изследване, проведено от Алфа Рисърч и Академична лига за Югоизточна Европа в периода ноември 2009 – юли 2010 (Подкрепено от МОНМ, БНТ и асоциация „Българска книга“).

Издателски вест ДЕСЕТА КОНФЕРЕНЦИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ „БИБЛИОТЕКИ, ЧЕТЕНЕ, КОМУНИКАЦИИ“

Катедра „Библиотечнознание и масови комуникации“ при Стопански факултет на ВГУ „Св. св. Кирил и Методий“ и Народна библиотека „П. Р. Славейков“ – В. Търново, организираха на 17 и 18 ноември 2011 г. Десетата национална научна конференция с международно участие. Основна тема на големия научен форум в старата столица бе „Дигиталните колекции и способите за достъп до потребителите“. Конференцията бе посветена на 60-годишнината от рождението на проф. д-р Алберт Бенбасат, върху чиято творческа дейност се изнесоха научни доклади и съобщения в третото заседание от първия ден на форума.

Ръководителят на катедра „Библиотечнознание и масови комуникации“ доц. д-р Лъчезар Георгиев поднесе приветствие на юбиляра от името на колегите си и от декана на Стопански факултет проф. Байко Байков. Проф. д-р Алберт Бенбасат прие сърдечни поздравления от преподаватели, студенти, от ръководството на библиотеката.

В рамките на конференцията се дискутираха въпроси на дигиталните библиотечни колекции, дигитализацията и графичния облик на медиите в чужбина, проблеми на книгата, издателските дейности, четенето.

В първия ден на форума 17 ноември бяха представени две книги – монографията на доц. д-р Л. Георгиев „Книгоиздаване и книжнина по документални източници от Държавния военноисторически архив“ (В. Търново, Фабер, 2011. 540 с. тв. подв. с ил.) и документалната книга „Възрожденецът Никола Златев“ (В. Търново, НБ П. Р. Славейков, 2011. 103 с. тв. подв.) със съставител акад. Иван Радев. Двамата автори лично представиха своите книги, очертавайки техните идеи и творчески концепции.

На авторите – участници в миналогодишната конференция бе предоставен отпечатаният научен сборник „Библиотеки, четене, комуникации“ (В. Търново, Унив. изд. Св. св. Кирил и Методий, 2010. 531 с. с ил.).

Издател